A°. 1829. | N°. 129.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 29 October.

FRANKFORT, den 25sten October.

Volgens berigten uit Argos van den 17den Augustus, heeft de Grieksche nationale vergadering besloten, twee gedenkzuilen te doen oprigten, de eene te Navarino, de andere te Petalidi. De eerste heeft ten doel, het aandenken aan den twintigsten dag van October, den verjaardag van den slag van Navarino, te vereeuwigen; terwijl de tweede den dag zal herinneren, waarop de Fransche armee in het land kwam, dat zij van den vijand verloste, en aan de beschaving en welvaart wedergegeven heeft.

— In verscheidene brieven uit het Oosten wordt de bijzonderheid aangeteekend, dat de schat van den Sultan, die door de Turken steeds als een heiligdom, dat men niet aanraken mogt, is beschouwd geworden, niet meer bestaat, maar tot dekking der staatsuitgaven in de jongste tijden, inzonderheid voor de oprigting der geregelde troepen, geheel is uitgeput geworden.

Van den 26sten October.

Volgens eenen brief uit Pera, van den 28sten September, zou de Porte met moeite het bedrag van den eersten termijn der aan Rusland te betalene schadeloosstelling bijeenverzameld hebben en aan den generaal *Diebitsch* onverwijld overmaken. De overige termijnen meent men echter, dat zij niet zonder ondersteuning van buiten 's lands zal kunnen betalen. Wanneer Rusland bij zijnen eisch blijft, zou het de vraag worden, of de groote mogendheden, om de ontruiming der Turksche provinciën door de Russische troepen te bevorderen, de Porte geldelijken onderstand zullen verleenen. Zij verwacht intusschen nog veel van de zending van *Halil*-pacha naar Petersburg, ten einde van de grootmoedigheid des Keizers eene aanzienlijke vermindering, zoo niet geheele kwijtschelding der som van 10 millioen dukaten voor oorlogskosten te verzoeken.

PETERSBURG, den 14den October.

Ten gevolge van het sluiten van den vrede, heeft Zijne Majesteit de Keizer bevolen, dat in plaats van de 5 lotelingen van de 500 zielen, gelijk bij manifest van den 20sten Augustus was voorgeschreven, er slechts twee zullen geligt worden.

— In de dagbladen vindt men de volgende berigten uit het leger bij Schumla van den 22sten September: « Sedert den aanvang der vredesonderhandelingen te Adrianopel, trachtte de generaal *Krassowsky* de Turksche bevelhebbers te naderen, en had met hen verscheidene bijeenkomsten, wel niet van belang, maar die toch geschikt waren om goede verstandhouding aan te kweeken, ofschoon overigens met in acht neming van wederzijdsche voorzigtigheid. Onverwachts zond den 13den September *Hussein*-pacha zelf een parlementaire, ten einde ingevolge last van den groot-vizier om eene bijeenkomst met den generaal te verzoeken, welke ze met genoegen toestond. Ter bepaalden plaats aangekomen, verklaarde *Hussein*, dat de groot-vizier volstrekt geene tijdingen van den kant van den Balkan ontving en geheel onkundig van den voortgang der vredes-onderhandelingen te Adrianopel was, en hoopte van den generaal daaromtrent eenige berigten te zullen ontvangen. De generaal antwoordde, dat hij geene volledige inlichting kon geven; doch dat het zeker was, dat of de vrede spoedig zou gesloten zijn, of onze armee naar Konstantinopel zou rukken. *Hussein* hernam, dat hij in den tegenwoordigen staat van zaken aan deze opgave gaarne geloof sloeg, en geenszins aan onzen verderen voorspoed twijfelde, daar wij het volk en leger der Muzelmannen zoo zeer door onze grootmoedigheid als door onze wapens overwonnen hadden. — Daarop vroeg hij dringend naar de voorwaarden van den vrede, daar deze ook aan den groot-vizier geheel onbekend waren. Hierop antwoordde de generaal, dat hoezeer hij van den bepaalden inhoud der punten van den vrede geene kennis droeg, echter de erkende grootmoedigheid des Keizers tot waarborg kon verstrekken, dat Z. M. de waardigheid van het Turksche rijk niet verkleinen noch deszelfs eer krenken zou willen, dat de Keizer, te midden van de gewigtigste krijgsverrigtingen, niet nagelaten had, toenadering en vrede te wenschen, en steeds bevolen had, de zachtste behandeling jegens de ingezetenen en ongewapenden in acht te nemen. *Hussein*-pacha betuigde zijnen dank voor de gedane mededeelingen, en verzocht, den groot-vizier dadelijk berigt te zenden wanneer de vrede mogt gesloten zijn. Dit beloofde de generaal gaarne. Bij de verdere gesprekken, beklaagde zich *Hussein* half schertsend, dat hij in zijne gevechten niet eens zijne beste paarden verloren had en dat zelfs het geringe overschot derzelven groot gebrek aan voeder had. De generaal gaf hem dadelijk te kennen, dat hij gaarne hem in die dagelijksche wijzen van dienst wilde zijn en hem hooi zonde toezenden, hetwelk *Hussein* met blijken van erkentelijkheid aannam.

Eenige dagen later ontvingen wij de tijding van het sluiten van den vrede, en de generaal zond terstond zelf naar Schumla, om den groot-vizier daarvan te verwittigen. Onze aankomst in deze vesting verwekte eene onbeschrijfelijke vreugde onder de troepen en ingezetenen.

Den 17den September, den gedenkwaardigen dag van den slag van Kulewtscha, werden er plegtige dankgebeden tot God voor den sluiting van den vrede gedaan, en wel in tegenwoordigheid van al de troepen, op een plein tusschen onze legerplaats en Schumla. Vervolgens dron... welke de groot vizier, *Hussein*- en verscheidene Turksche aanzienlijken bijwoonden. De vizier ontving de militaire eerbewijzen met blijkbare tevredenheid; de troepen defileerden tweemaal voor hem, en schaarden zich vervolgens in slagorde. Het nette aanzien onzer soldaten, de uitstekende orde, houding en snelheid hunner bewegingen bragten de Turken in verbazing, en zij zeiden, dat zij eene zoodanige volkomenheid niet verwacht hadden. Den volgenden dag kwamen de vizier en *Hussein*-pacha bij ons in de legerplaats, waar de generaal hun eene volledige wapenoefening van het regement husaren *Prins van Oranje*, van het bataljon van het regement *Pensa*, en van de compagnie rijdende artillerie N°. 19 liet zien. Dit schouwspel verrukte het Turksche legerhoofd ten hoogste. De groot-vizier beloofde, ons ook eenige bataljons van zijne geregelde infanterie en eenige van zijne geoefendste ruiters te zullen laten zien. »

— Uit Tiflis worden, onder dagteekening van den 17den September de volgende berigten van het leger in Aziatisch-Turkije, medegedeeld. Drie dagen na de nederlaag der Lasiers (op den 8sten en 9den Augustus) verschenen de hoofden der provincie Ispioa en van het sandschak Of in de legerplaats van den generaal *Paskewitsch*, om van de vrijwillige onderwerping dezer gewesten berigt te geven. Hierdoor is de zijde van ons korps gedeeltelijk beveiligd. Intusschen werd het bekend, dat de Sultan den pacha van Trebisonde tot seraskier van Erzerum benoemd en hem bevolen had, in alle Aziatische provinciën troepen te verzamelen, om de Russische legermagt weerstand te bieden. Dien ten gevolge was er een ferman tot algemeene wapening afgekondigd, en had de nieuwe seraskier het plan gevormd om ons met 30,000 man te gemoet te komen. Om hem daarvan af te brengen, besloot de opperbevelhebber, hem zelf in gevaar te brengen van Trebisonde te verliezen, en ging te dien einde met een gedeelte zijner troepen op marsch. Bij deze expeditie werd de vijandelijke krijgsmagt verstrooid en het detachement onder den luitenant-kolonel *Simonitsch* rukte de stad Gjumisch-Chane binnen. Toen de Turken, die onze gemeenschap bedreigden, onze bewegingen zagen, verlieten zij hunne positiën en trokken ijlings naar Trebisonde om deze stad te verdedigen. Daar, alzoo de opperbevelhebber zijn oogmerk bereikt had keerde hij den 4den September naar Beiburt terug.

De generaal-majoor *Hesse*, die zich in Emerethi bevindt, heeft aan den opperbevelhebber het volgende berigt gezonden:

Den 19den Julij door den graaf *Paskewitsch* belast met de onderwerping van het Sandschak Kabulet, trok hij, daar zijne voorslagen aan de bestuurders van dit gewest vruchteloos bleven, den 16den Augustus in twee kolonnes tegen hen op. Den 18den viel hij van twee kanten de verschanste legerplaats des vijands bij Macha-Estat aan. Deze onderneming werd met den besten uitslag bekroond: de Turken werden verdreven en verstrooid, en in handen der overwinnaars viel de gansche have van het vijandelijke kamp, benevens 2 vaandels en een kanon. De Turken verloren aan gesneuvelden en gekwetsten omtrent 500 man; terwijl er 68 werden krijgsgevangen gemaakt. Ons verlies bestond uit 19 gesneuvelden en 90 gekwetsten. De Turken waren 2600 man sterk, en, volgens zeggen der gevangenen, is hun bevelhebber gevaarlijk gewond. Zij werden vervolgd. Onze troepen bereikten den 21sten de vesting Kintulin, waarvan de vijand de voorstad had in brand gestoken, en namen dezelve in. Zeven kanonnen vielen hun daarbij in handen.

De generaal *Paskewitsch* heeft thans vier regementen muzelmansche ruiterij uit de Kaukazische gewesten in zijne dienst, en onlangs hebben zich ook de Delli-Baschi's en Haijtis, die voor de beste kavallerie van den Sultan gehouden werden, onder zijne vanen geschaard.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Nader verslag der Zitting van Maandag den 26sten October.

Wordt gelezen een koninklijk besluit, waarbij de voorzitter der Kamer, naar aanleiding van art. 84 der grondwet gemagtigd wordt, om het nieuw gekozen lid, den heer *Rengers*, de gevorderde eeden af te nemen.

De voorzitter verzoekt de commissie, welke met het onderzoek der geloofsbrieven van de nieuw benoemde leden uit de provincie Friesland is belast geweest en welke bestond uit de heeren *Hinlopen*, *de Moor*, *van Tuyl*, *Fockema* en *Pescatore*, zich met het onderzoek van die van dit lid bezig te willen houden.

De heer *de Moor* niet tegenwoordig zijnde, wordt de heer *van Genechten* in deszelfs plaats benoemd.

De commissie de zaal verlaten hebbende, komt na eenige oogenblikken daarin terug en brengt bij monde van den heer *Hinlopen* verslag uit over de haar opgedragene taak. Daar er geene bedenkingen tegen de toelating van den heer *Rengers* bestonden, stelde de commissie voor, en de vergadering besloot tot de toelating van dit lid; welke binnen geleid zijnde, in handen van den voorzitter, de bij de grondwet voorgeschrevene eeden aflegt en zitting neemt.

Na het houden dezer openbare zitting heeft er committé-generaal over het adres aan den Koning plaats gehad.

ARNHEM, den 28sten October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van gisteren, hebben zeer breedvoerige discussien plaats gehad, over het al of niet toelaten van den heer *Brugmans*. — De tijd is te kort om een breedvoerig berigt van die beraadslagingen in deze Courant geven. Wij bepalen ons thans tot het volgende korte berigt:

Op het einde der beraadslagingen, zeide de heer *Trentesaux*, dat hij geloofde, dat men den heer *Brugmans* een tijd moest bepalen, binnen welken hij zoude kunnen bij brengen al die bewijzen, welke zijne toelating noodzakelijk maken? Of dat men zich naar den Koning moest wenden, bij middel van adres, om aan Z. M. inzage en kennis te verkrijgen van de reglementen of bepalingen der permanente commissie.

Over dit voorstel ontstaat alsnu een hevig geweld en opschudding. Sommige leden ondersteunden hetzelve; anderen wilden overgaan tot de stemming, enz.

Nadat dit eenige oogenblikken voortgeduurd had en de heeren *Donker Curtius*, *van Sassen van Isselt*, *Warin* en *de Voorzitter*, opvolgelijk het woord verkregen en andere leden door het geweld van het woord afzagen, verkreeg eindelijk de voorzitter het woord en zeide dat daar er een zoodanig verschil van gevoelen ontstond, hij in omvraag brengen zoude of de heer *Brugmans* al dan niet dadelijk zou worden toegelaten en men alzoo het rapport van de meerderheid of van de minderheid der commissie goedkeuren zoude.

Na eenige oogenblikken opschudding gaat de voorzitter over tot het in omvraag brengen van dit voorstel.

Voor de dadelijke toelating van den heer *Brugmans* hebben gestemd de heeren *van de Spiegel*, *Hinlopen*, *Lemker*, *van Boelens*, *van Reenen*, *Lyklama à Nijeholt*, *van Nagell*, *van Alphen*, *van Tuijll van Coelhorst*, *Beelaerts*, *Byleveld*, *G. G. Clifford*, *Warin*, *van Meeuwen*, *van de Kasteele*, *Dijckmeester*, *Dedel*, *Donker Curtius*, *Gockinga*, *van Toulon*, *van Tuijll van Heeze*, *van Wickevoort Crommelin*, *Repelaer*, *Rengers*, *Boddaert*, *van Suchtelen*, *van Alberda*, *de Jonge*, *de Borckgrave*, *Luzac*, *Hoijnck van Papendrecht*, *de Lieder de Well*, *van Lijnden*, *G. Clifford*, *Yssel de Schepper*, *Jarges*, *Ingenhousz*, *van Crombrugghe*, *Verheijen* en de voorzitter, de heer *Corver-Hooft*.

Tegen stemden: de heeren *de Gerlache*, *Surmont de Volsberghe*, *Reyphins*, *de Waepenaert*, *Dellafaille d'Huijsse*, *Goelens*, *Taintenier*, *d'Omalius Thierry*, *Trentesaux*, *de le Vielleuze*, *Luijben*, *de Snellinck*, *Paschal d'Onyn*, *van Velsen*, *Duchastel*, *Fallon de Stockhem*, *Coppieters*, *van Genechten*, *Surlet de Chokier*, *de Rouck* en anderen.

De vergadering gaat uit een, zijnde er het hevigst geweld onder de leden.

Mengelwerk.

OVER DE AANSPRAAK DES KONINGS AAN DE LEDEN DER STATEN-GENERAAL.

1829.

Wij leven in een tijdperk, waarin al wat goed of nuttig is wordt miskend door eene partij, welke geen andere oogmerken kan hebben, dan eigene voordeelen; maar waarin eveneens al hetgeen niet goed is, al wat afgekeurd behoort te worden niet wordt misprezen, omdat het reeds door die zelfde factie is aangerand, en een braaf burger zelfs den schijn wil ontgaan van met dezelve te heulen. Die woelingen eener partij, welke, hoe langer hoe stouter, zich verheft, van den eenen kant, en die te groote inwilliging en bedaardheid der welgezinden van de andere zijde, zoo zij reeds eenen grooten invloed op de menigte uitoefenden; moesten ook aan het hoofd van den staat niet onbekend blijven, en van daar, dat de gansche natie verlangend uitzag naar die aanspraak des Konings, welke de gevoelens van onzen monarch zouden kenbaar maken. Velen, en met hen alle welgezinde burgers, verwachtten, dat de Koning een gepast woord zoude spreken over de tegenwoordige woelingen in het zuidelijke deel des Rijks, over den openlijken weerstand der provinciale staten in het zuiden tegen eene koninklijke ordonnantie, over derzelver ongrondwettige bemoeijingen met algemeene zaken; men verwachtte, dat ook die befaamde verzoekschriften, om de wijze, waarop zij zijn geboren geworden, zouden worden geoordeeld; men vleide zich met eene krachtige handhaving der koninklijke waardigheid en magt, zoo schandelijk aangerand, schoon hier en daar met verbloemde redeneringen. Door anderen, — en wie herkent aan hunne wenschen niet de zoo gezegde vaderlandsche katholijk-liberale oppositie-schrijvers en hunne aanhangers, — werd er gehoopt, dat de Koning met alle nederigheid hun openlijk gelijk zoude geven; dat, als *par enchantement*, de schulden van den staat verdwenen, en het budget verligt zoude wezen tot op meer dan de helft; dat een afstand van de kolonien, als den lande schadelijk en onnuttig, zoude zijn afgekondigd; volkomene vrijheid van onderwijs zoude zijn verzekerd, dat is: de domheid, de verlaging van het menschelijk geslacht, de ommekeer van het wereldlijke, en de oprigting van het geestelijk staatsgezag gewettigd en voorbereid; eindelijk, — om niet al die wenschen op te tellen, — dat door den Vorst, de *colporteurs* der petitien in aanzien verheven, de ridders der infamie tot 's Konings raadslieden aangesteld; de *medailles expiatoires* als borstversiersel aanbevolen, en de vaderlandsche bemoeijingen van enkele geestelijken in het zuiden met de staatsaangelegenheden dankbaarlijk zouden zijn erkend geworden.

Noch de wenschen der welgezinden, noch die der factie, noch zelfs die van hen, die bij beide iets berispelijks vinden, hebben, bij de lezing van 's Konings rede, hunne verlangens bevredigd gezien. En evenwel, hoe meer wij, den tegenwoordigen stand van zaken gadeslaande, met aandacht dit staatsstuk overwegen, hoe meer wij de wijsheid des Konings, zijne liefde tot eensgezindheid, zijne welgemeende behartiging van 's lands belangen moeten erkennen. — Te regt verheven door de hooge waardigheid, waarmede Hij bekleed is, boven de gewone hartstogtelijke driften, welke gewone burgers mogen bezielen, heeft de Koning noch aan zijne verontwaardiging jegens kwalijkgezinden en oproerstokers, noch aan zijne gevoeligheid voor Hem aangedane beleedigingen voet gegeven. Hij heeft slechts zich willen herinneren de blijken van liefde aan Hem geschonken door hen, die het geluk hadden Hem dit jaar in hunne [illegible] te zien; en wier welvaart en nijverige werkzaamheid de overtuigendste blijken zijn van de gepastheid der daaromtrent genomene maatregelen. Betrekkelijk die welvaart en die nijverheid, heeft nu wel, in den aanvang van 1829, de schrijver van het *Coup d'Oeil sur le Royaume des Pays-Bas* gezegd: *les gouvernemens ne méritent aucune* RECONNAISSANCE *pour le bien qui se fait sans eux. Quand la terre est bonne, il faut qu'elle produise; quand les mers sont libres, il faut qu'il y ait des exportations*; daarbij voegende: *ainsi florissait la Belgique, par ce que cela ne pouvait autrement*; zonder in acht te nemen, dat toch het bestuur zorg moest dragen, dat de grond kon bearbeid worden, dat de zee werd schoon gehouden en de scheepvaart tegen zeeschuimers in oorlogstijd beveiligd werd; dat de kolonien door opofferingen en bijstand moeten worden behouden, omdat men anders geen *debouché* voor de inlandsche waren zoude hebben, enz. Maar dat alles deed niets af bij dien geleerde, wien men nooit de eer heeft aangedaan, ernstig tegen te spreken. Trouwens de Koning heeft gemeend in dat gevoelen niet te kunnen deelen, waarschijnlijk zonder 's mans prulschrift ingezien of mogelijk daarvan gehoord te hebben; en heeft aan de wijze maatregelen, door Hoogstdenzelven genomen, den bloei en de welvaart dier gewesten, en voorzeker te regt, toegeschreven. — Zoo stemde dan de Vorst, bij den aanvang zijner Koninklijke rede, reeds zijne waardige vertegenwoordigers van zijn Hem zóó dierbaar volk, om met geestdrift aan te hooren de blijde mededeeling van de aanstaande huwelijks verbindtenis zijner geliefde dochter, wie wij van ganscher harte in dien echt de vervulling van alle hare gepaste wenschen en die harer koninklijke ouders en bloedverwanten toewenschen!

Geruststellende tijdingen, betrekkelijk ons koloniewezen, uit den monarchaal stelijken mond te mogen vernemen, is gewis ieder aangenaam geweest; en al zijn de bewoordingen, waarin de Vorst over het budget spreekt, eenigzins duister, wij mogen ons nogtans met aanmerkelijke verminderingen vleijen; zoo dat wij vertrouwen, dat de Staten-Generaal in gemoede hetzelve zullen kunnen en mogen aannemen, en dat zij zich niet zullen laten aftrekken van hunnen pligt, om het lands bestuur te ondersteunen, door de luide kreet van enkele oproerigen, welke hun steeds toeroepen, *weg met het budget! weg met alle lasten! vrijheid van drukpers, vrijheid van onderwijs!!!*

Dan, laten wij verder opmerken, hoe de Koning, op nieuw, ons belooft de aanstaande en spoedige invoering der regterlijke magt, welker noodzakelijkheid dagelijks meer gevoeld wordt; zoo dat wij allezins redenen hebben om te verwachten, van in den loop van 1830 die grondwettige verordening eindelijk te zien stand grijpen; en als wij dan daarbij voegen, dat Z. M. den Staten Generaal zal voordragen eene wet op het openbaar onderwijs, ten einde *meerdere vastheid te geven aan de* MILDE *beginselen*, naar welke, te dien opzigte, moet gehandeld worden; dan mogen wij ons met grond verheugen. Want wat er ook tot hier op die inrigtingen moge zijn gezegd geweest, zeker is het, dat het hoog bestuur met naauwgezetheid waken moet voor de opvoeding der jeugd; zeker is het, dat door de genomene maatregelen veel kwaad is gekeerd geworden; 't geen, helaas! nu door te veel goedheid van 's Konings zijde, en wel namelijk door het facultatief verklaren van het bijwonen der lessen aan het Collegium Philosophicum, en de intrekking, op 2 Oct. 1829, der besluiten van 1825; bijkans geheel komt te vervallen.

Wij hadden verwacht, dat de Koning, zoo over die besluiten, als over het concordaat, het een en ander zoude gezegd hebben; dat de natie (wij beloofden met dit woord [illegible] zuiden, 't welk aan den Koning en aan de grondwet gelijkelijk verdeeld is, en den eenen zonder de andere onmogelijk acht, en dat dus van den Koning geen president, en van de grondwet geene declaratie van de regten van den mensch maakt) dat de natie, zeggen wij, zoude hebben gerust gesteld. Trouwens, wij vinden, in de mogelijkheid, dat nog andere wettelijke voordragten den Staten-Generaal door Z. M. zouden kunnen gedaan worden in deze zitting, tot verzekering van de welvaart en de vrijheden der ingezetenen, eenen waarborg, dat ook in deze onze vaderlijke regeerder een waakzaam oog over ons zal blijven houden.

Mogen wij, ten slotte, ons gevoelen nog zeggen, over de woorden, waarmede de Koning zijne rede besloten heeft, dan willen wij volgaarne erkennen, dat, als wij die woorden, hetzij afzonderlijk overwegen, hetzij die in verband stellen met den aanhef, zij voor slotsom geven, dat Z. M., in de bestaande orde van zaken, de welvaart en het geluk zijner onderdanen verzekerd vindt; dat hij alzoo als ongegrond verwerpt die onbetamelijke klagten, door die zoogezegde vaderlandsgezinde burgers in verzoekschriften geuit: wat zeg ik, gevorderd, geëischt, ja, onder bedreiging, zoo men aan dezelve geen gehoor gaf; even als of men aan het gewoel en de ongrondwettige vorderingen van eene hoopgeruchte [illegible] het belang eener gansche natie moest opofferen!

Men heeft uit het bovengestelde genoegzaam gezien, dat wij de taal des Konings niet houden voor een voorschrift van ministers; noch voor een mengelmoes van zinsneden, deels uit eene koninklijke, deels uit eene ministeriële pen gevloeid; wij houden die rede dan ook geenszins als geschreven onder den invloed van den minister van justitie of van dien van binnenlandsche zaken, maar voor het werk en de uitgedrukte denkbeelden van onzen Koning zelven.

God dank, in *Nederland* wordt de koninklijke magt en waardigheid niet uitgeoefend door ondergeschikte staatsdienaren!

S. E.

BROKKEN UIT HET DAGBOEK VAN DEN OUDE VAN HET MEER.

Zoo de Staat geene ontevredenheid wil voeden, moet hij zorgvuldig vermijden daartoe redenen te geven.

Zoo even ontvang ik, van eenen vriend mijner jeugd, den navolgenden brief, waarin onder anderen, omtrent zijnen zoon, een zeer bekwaam en ijverig ambtenaar, dit voorkomt: « Gij weet, dat ik met al mijn hart een vaderlander ben, en niet uit navolging, maar uit overtuiging den Koning vereer en bemin; en echter heb ik onlangs op het punt gestaan om wrevelig te worden, en tegen ons staatsbestuur te morren. Ik heb echter begrepen, dat men de zaken nemen moest zoo als zij zijn, en dat het de pligt van een goed burger is, de dwalingen, die onder zijne oogen komen, te betreuren, en, waar het past, bescheiden aan te wijzen; nimmer zeker mag hij dezelve den monarch wijten, die niet alomtegenwoordig zijn kan, die zich, meer dan eenig Vorst, met de *details* der regering belast, en die zoo gaarne regtvaardig wil zijn. — Ik wil dus liever mijne grieven in den schoot der vriendschap uitstorten. Gij weet dat onze WILLEM (dien ik niet behoef te prijzen) sints jaren in het regterlijke vak geplaatst is; intusschen niet zoodanig, of hij zoude zijne tegenwoordige betrekking gaarne met dien van lid van eenige regtbank willen verwisselen. Er komt eene vacature in zijne woonplaats; hij solliciteert er om, doch wordt voorbijgegaan, en de post aan een ongehuwd persoon gegeven, van wien niemand weet of hij eenige bekwaamheid en verdiensten bezit, daar hij tot hiertoe altijd *incognito* heeft voortgeleefd. Is hij dus werkelijk geschikt voor den post, dan heeft hij zich binnenskamers gevormd, en hoe men daar bij *bloote kamerstudie* een *goed regter* worden kan, is mij en velen altijd een raadsel geweest, waarvan wij de oplossing nog altijd wachtende zijn; doch ieder, die WILLEM kent, erkent dat hij bij herhaling proeven van zijne geschiktheid heeft gegeven, en nu moet hij, die aan meerdere jaren meerdere ondervinding paart en huisvader is, voor zoo iemand achter staan. — Ik was dan, even min als WILLEM, op mijn gemak, en liet door de derde hand onderzoeken, waaraan dit toch wel mogt haperen? en het antwoord was aan *kuiperij*. Men had deze laten werken voor den benoemden persoon, en aan den Monarch diets gemaakt, dat mijn zoon niet *kon gemist worden in zijne tegenwoordige betrekking*. — Dit nu is vooreerst *onwaar*; want hoe nuttig hij ook op het standpunt zij, waarop hij thans zijn vaderland dient, menig ander bekwaam advocaat zou hem *kunnen* en voorzeker gaarne *willen* vervangen; maar ten tweede vraag ik u, beste vriend! in gemoede af, of de redenen werkelijk genoeg zijnde, om mijn zoon te zijne bevordering [illegible] te zijn? Ja, of niet veeleer het tegengestelde moest plaats grijpen? De ministers hebben, ik weet dit, er wel meer het handje van — en ziedaar, weder eene reden, waardoor men vele *ontevredenen* maakt, ja dikwerf de beste en rustigste burgers in het harnas jaagt — dat vooral in eenen tijd diende te worden vermeden, waarin zoo vele *kwaadwillige vreemdelingen* met Argus-blikken rondzien, en alles opzamelen wat reden tot opruijing tegen het gouvernement geven kan. »

Ik las dezen brief aan mijnen broeder en onzen Dominé voor, en hij gaf aanleiding tot het volgende gesprek:

Oom GERRIT. Onze vriend heeft gelijk: hij handelt in deze als een braaf man, als een goed burger; men moet, al wordt men ook verongelijkt, vasthouden in de liefde voor Koning en Vaderland. Maar het is niettemin hard zoo iets te moeten ondergaan, en ieder, die het wel met *Nederland* meent, moet het betreuren, dat het gouvernement, in zoo vele opzigten, de *razende oppositie* in de hand werkt.

Dominé. Ja wel is dit te bejammeren; en *het weifelende gedrag*, vooral in het laatste jaar gehouden, doet, naar mijn inzien, ook veel kwaad. Eerst heeft men, misschien wel wat ontijdig, een *Collegium Philosophicum* opgerigt, dat veel goeds had kunnen stichten; doch later is deze inrigting, omdat de aanhangers der Jezuiten er tegen bliezen, weder geheel doelloos gemaakt. — Vervolgens gelast men, dat ieder *Nederduitsch* zal spreken en schrijven; de oppositie schreeuwt er tegen, gebruikt gronden om de quasi-onbillijkheid er van aan te toonen, die ieder geschiedkundige met eene pennestreek konde omverwerpen, en echter men geeft al weder toe, en brengt een besluit in de wereld, dat onze taal op nieuw den bastaarden ten prooi geeft. Hebben wij in den Franschen tijd *Fransch* moeten leeren: den Vlamingers, die oorspronkelijke *Nederduitschers* zijn, zoude het nu weinig moeite kosten nu ook *Nederduitsch* te leeren.

Ik. De meeste behoeven dit niet te doen. Toen ik dezen zomer door *Belgie* reisde, heb ik vele buitenplaatsen en kasteelen bezocht, en alle bedienden, die ik er aantrof, spraken Vlaamsch en verstonden Hollandsch. Ja, op een, toebehoorende aan een der hevigste leden van de oppositie-partij, die altijd tegen onze taal uitvaart, verstond noch de hofmeester, die mij het kasteel liet zien, noch de tuinman, noch de arbeiders, die ik aansprak, Fransch, maar allen spraken tot mij, in voor mij zeer verstaanbaar Vlaamsch; hoe zoude die kabalist nu met zijn eigen bedienden teregt komen, als hij zelf geen Vlaamsch verstond? Maar het is *onwil*, lust om *onrust* te stoken, anders niet; en hoe meer onze goede Koning toegeeft, hoe heftiger men zal eischen; — het gaat hier even zoo mede als met de kinderen; *geeft men hun de vingers, zoo nemen zij de geheele hand*.

Oom GERRIT. Er is echter niets, dat mij zoo in de krop steekt, als dat ellendige *Concordaat*. Ik ben op het stuk van Godsdienst zoo verdraagzaam als iemand; maar wat behoeven zulke traktaten, waardoor men met een kerkelijk opperhoofd, die men als *zoodanig* niet erkent, verbindtenissen sluit. — Laat ieder *God* dienen, naar de inspraak van zijn geweten, zoo als oudtijds hier in ons goede land plaats had; laat voor allen de regten gelijk zijn, of zij MAHOMED of MOZES vereeren, of zij zich *roomschen* of *protestanten* noemen; — laat ieder zijne geestelijke aangelegenheden schoeijen zoo als hij zulks meent te moeten doen; — maar ieder blijve binnen zijne heiligdommen, en bemoeije zich niet met hetgeen daar buiten plaats heeft; — die zulks deed moest men gevoelig op de vingers tikken, en zonder *concordaat* en alle diergelijke *nieuwe kunststukken* meer, zoude het veel rustiger en stiller gaan dan heden.

Dominé. Wel, ik geloof waarlijk, dat gij hierin zeer juist ziet; alleen het *onderwijs* wilde ik altijd onder bepaald toezigt des gouvernements laten.

Ik. Dit spreekt, dunkt mij van zelven, het *onderwijs* is geen deel van de *godsdienst*, die men belijdt; — en hoezeer het mij geheel vrij moet staan, wat ik mijne kinderen wil laten leeren, moet het gouvernement toch altijd daarop dat toezigt uitoefenen, hetwelk het tot hiertoe gedaan heeft, en waardoor ons vaderland zoo zeer in ware verlichting en beschaving boven anderen volken uitmunt. — Of men echter in *Belgie*, bij de organisatie van het lager onderwijs, met die bedachtzame voorzigtigheid is te werk gegaan, die wenschelijk geweest ware, is eene vraag, die ik niet gaarne toestemmende zou beantwoorden. — Mogt men toch eenmaal begrijpen, *dat onverstandige drift veel meer bederft in één oogenblik, dan jaren van berouw kunnen goed maken*; mogt men van gouvernements wege *niet langer onbekookte plannen zoeken door te dringen*; dan zoude men zoo dikwerf niet in strijd met zich zelven komen, en het eene nur afbreken, wat men in een vorig opgebouwd had; dan zouden er vele, helaas! gegronde redenen van misnoegen worden voorgekomen.

Dominé. Bij de tegenwoordige vergadering der Staten-Generaal, keur ik de beoefening van deze leer van veel gewigt voor den goeden afloop van de beraadslagingen, waarbij het geheele volk zulk een groot belang heeft. Laat het gouvernement toch inzien, dat het alles moet vermijden, wat den onzijdigen en edeldenkenden verpligten zoude, om zich tegen het verlangen van het gouvernement te verklaren, en zich alzoo onwillekeurig bij die genen te scharen, die meer eene *factie* dan het *land*, dat zij vertegenwoordigen, dienen.

Ik. Dat geve de goede God, die ons noch onze vaderen in benarde omstandigheden heeft verlaten. — Op Hem vertrouwende, staren wij de toekomst onbevreesd aan; ook uit dezen nacht zal welligt spoedig een heerlijk licht dagen, in welker glanzen zich allen zullen verblijden, die het wel met *Nederland* meenen.

UITTREKSEL UIT DE ADVERSARIA VAN U.

Nieuwe proeve van groote onbeschoftheid. Als zoodanig wijzen wij onze lezers op zekeren brief, door den beruchten heer CLAES aan den heer VAN MAANEN geschreven, in den *Courrier des Pays-Bas* van den 12den October jl. — Wij hebben meermalen, even als andere schrijvers, in de Arnhemsche Courant getoond, dat wij niet tot de aanhangers en vereerders van des ministers daden behooren; maar eenen zoodanigen brief te schrijven als de heer CLAES, dit kan alleen iemand, die tot razernij is vervallen of alle beginselen van maatschappelijke wellevendheid heeft uitgeschud; het kan dan ook niet wel missen, of ieder edeldenkend Nederlander zal den briefschrijver verachten. Zoo men den heer VAN MAANEN bij het Nederlandsch publiek wil doen rijzen, dan slaat *de Courrier* den regten weg in; bescheiden aanmerkingen, luimige tentoonstellingen, of, waar het noodig is, krachtige, mannelijke teregtwijzingen; zie daar de wapenen, die iemand, die gevoel heeft van eigen waarde, alleen bezigen kan en mag. — Tegen *gebeurtenissen* en *maatregelen* trekken wij te veld, niet tegen *personen, qua talis*; wij dienen geene factie, om het even of zij eenen *volksleider* of een *minister* aan haar hoofd hebben: — wij dienen de *waarheid* en door haar het *vaderland* en *den Koning*, en zullen hiermede voortgaan, ten spijt van den *Courrier*, den *Catholique*, de *Bijenkorf* en wat er al meer ellendigs en partijdigs in ons vaderland wordt geschreven.

Nieuw uitgekomen boeken. Onder deze munten bijzonderlijk uit twee in het licht verschenen *Dichtbundels*. De eerste, bij JOH. VAN DER HEY EN ZOON, danken wij reeds aan den grijzen, doch als dichter nog van mannelijk vuur doorgloeiden M. C. VAN HALL, — die in *de tweede verzameling zijner* GEDICHTEN den naam van Nederlands *Horatius* luisterrijk handhaaft. — De tweede bundel is het derde deel van de Nederlandsche Legenden van Mr. J. VAN LENNEP, dat gewis bij een ieder, die de vorige bezit, met welgevallen zal worden ontvangen; hetzelve strekt de pers van den heer P. MEIJER WARNARS tot eer.

Ook is, als een vervolg op de vroeger uitgegeven *merkwaardigheden uit Europa en Azia*, bij den boekhandelaar G. J. A. BEIJERINCK, uitgegeven: MERKWAARDIGHEDEN UIT ALLE BEKENDE LANDEN VAN AMERIKA. Dit deeltje is, even als de vorige, met 84 keurig uitgevoerde vignetten versierd, in denzelfden onderhoudenden toon geschreven, en verdient alzoo alle aanprijzing.

AANTEEKENING.

Tot het eigenaardige van onze katholijk-liberale dagbladen behoort ook, dat zij allerlei logens verspreiden, en, tegen beter weten aan, daaraan vasthouden als aan bewezene waarheden. De *Catholique* van Gend vond voor eenigen tijd goed, eenen predikant redacteur van ons blad te maken. In ons nommer van den 26sten Maart ll. hebben wij hem dadelijk gelogenstraft; dan in weerwil hiervan gaat de *Courrier des Pays-Bas* nu weder driest verkondigen wat zijn bondgenoot eenmaal verzonnen heeft, en maakt daarbij aanmerkingen, welke hij weet, dat op loutere onwaarheid gegrond zijn. Die dagbladen zouden nu de tolken zijn van de goede en opregte ingezetenen der zuidelijke provincien!

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 28sten October 1520 stierf de vriesche zeeheld en admiraal GROOTE PIER.

Den 28sten dito 1555 had er een geduchte zeeslag plaats tusschen de *Nederlandsche* en *Fransche* vloten.

Den 28sten dito 1583 werd de beroemde geleerde SIMON EPISCOPIUS geboren.

Den 29sten dito 1581 vertrok de aartshertog MATTHIAS van *Antwerpen* naar *Oostenrijk*.

Den 29sten dito 1590 stierf de beroemde Nederlandsche dichter DIRK VOLKERTSZ COORNHERT, in den ouderdom van 68 jaren.

Den 29sten dito 1741 werd de Koning van *Pruissen* te *Breslau* als hertog van *Silesie* gehuldigd.

ARNHEM, den 29sten October.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 28 Oct. 2 El 9 Palm 5 Duim; gewassen 0 D.; gevallen 3 D.
Den 29 dito 2 El 8 Palm 5 Duim; gewassen 0 D.; gevallen 10 D.

Getrouwd:

J. VAN DIELEN.
Notaris in het Kanton *Apeldoorn*
en
J. M. WEYN.

'T Loo,
den 25sten October
1829.

Heden morgen ten vijf ure verloste gelukkig, doch min voorspoedig, van een' ZOON, *M. P. BRONS*, hartelijk geliefde Echtgenoote van

AMSTERDAM,
den 23sten October
1829.

J. DE BREET.

Heden morgen beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, *ISABELLA ELISABETH VAN DER WAL*, geliefde Echtgenoote van

ARNHEM,
den 26sten October
1829.

F. A. C. OTTERBEIN,
Apotheker.

KADASTER.

BERIGT

AAN ALLE EIGENAARS, PACHTERS EN BESTUURDERS VAN VASTE GOEDEREN, ENZ. IN DE GEMEENTEN, UITMAKENDE DE KANTONS *NIJMEGEN*, *WARNSVELD* EN *LOCHEM*.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *GELDERLAND*,

Verwittigt alle Eigenaars, Pachters en Bestuurders van Goederen, dat de staten van klassering van al de eigendommen, de minuten van den legger van het kohier, en al de stukken der taxatie, op de verschillende raadhuizen der Gemeenten in opgemelde Kantons zijn berustende, ten einde aldaar eene maand lang te blijven voorliggen, opdat ieder Eigenaar of deszelfs Plaatsbekleeder van dezelve zou kunnen kennis nemen, en, wanneer daartoe redenen mogten aanwezig zijn, zijne klagten inleveren omtrent de perceelen of artikelen, welke hem aangaan.

Te dien einde wordt hen de lijst hunner Eigendommen op nieuws bezorgt; doch bevat deze lijst als nu, behalve de meeting, ook opgave van de klasse, waaronder elk der verschillende perceelen zijn gebragt.

De Eigenaars of derzelver zaakwaarnemers zullen de klassering der Eigendommen, op die lijst vermeld, naauwkeurig moeten nagaan, en dezelve met die der andere Eigendommen vergelijken.

De Pachters of andere Plaatsbekleeders, wier Eigenaars buiten de Gemeente woonachtig mogten zijn, worden ten nadrukkelijkste uitgenoodigd, om die Eigenaars terstond van dit berigt kennis te geven, en de lijst aan dezelven te doen toekomen; bijaldien zij echter te ver mogten wonen, om in tijds dit een en ander te ontvangen en daarop te antwoorden, zullen de Pachters of Plaatsbekleeders, oordeelende daartoe grond te hebben, in naam der Eigenaars de klagten moeten inleveren.

De reclamatiën zullen op ongezegeld papier kunnen worden geschreven, en zullen naauwkeurige opgaven inhouden van de nommers der artikelen tegen welker klassering men zich bezwaard acht; zij zullen bij den ondergeteekenden moeten ingeleverd worden.

De Gouverneur voornoemd, doet voorts wel bijzonder opmerken, dat de tijd van eene maand tot het inleveren der klagten niet zal worden verlengd, en dat die tijd den eersten der maand December aanstaande eindigt; — dat na dien dag alzoo geene klagten omtrent de klassering zullen aangenomen worden; zoodat zij, die alsdan van den nieuwen legger en van de overige stukken der taxatie, geene behoorlijke kennis mogten hebben genomen, alle nadeel, hetwelk uit het verzuim daarvan mogt voortvloeijen, aan zich zelven zullen te wijten hebben.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

KADASTER.

BERIGT

AAN ALLE EIGENAARS, PACHTERS EN BESTUURDERS VAN VASTE GOEDEREN, ENZ. IN DE GEMEENTEN VAN HET KANTON *WAGENINGEN*.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *GELDERLAND*,

Verwittigt alle Eigenaars, Pachters en Bestuurders van Goederen, dat de staten van klassering van al de Eigendommen, de minuten van den legger van het kohier, en al de stukken der taxatie, op de Raadhuizen van de Gemeenten in dat kanton zijn berustende, ten einde aldaar eene maand lang te blijven voorliggen, op dat ieder Eigenaar of deszelfs Plaatsbekleeder van dezelve zou kunnen kennis nemen, en, wanneer daartoe redenen mogten aanwezig zijn, zijne klagten inleveren omtrent de perceelen of artikelen, welke hem aangaan.

Te einde wordt hen de lijst hunner Eigendommen op nieuws bezorgt; doch bevat deze lijst als nu, behalve de meeting, ook opgave van de klasse, waaronder elk der verschillende perceelen zijn gebragt.

De Eigenaars of derzelver zaakwaarnemers zullen de klassering der Eigendommen, op die lijst vermeld, naauwkeurig moeten nagaan, en dezelve met die der andere Eigendommen vergelijken.

De Pachters of andere Plaatsbekleeders, wier Eigenaars buiten de Gemeente woonachtig mogten zijn, worden ten nadrukkelijkste uitgenoodigd, om die Eigenaars terstond van dit berigt kennis te geven, en de lijst aan dezelven te doen toekomen; bijaldien zij echter te ver mogten wonen, om in tijds dit een en ander te ontvangen en daarop te antwoorden, zullen de Pachters of Plaatsbekleeders, oordeelende daartoe grond te hebben, in naam der Eigenaars de klagten moeten inleveren.

De reclamatiën zullen op ongezegeld papier kunnen worden geschreven, en zullen naauwkeurige opgave inhouden van de nummers der artikelen tegen welker klassering men zich bezwaard acht; zij zullen bij den ondergeteekenden moeten ingeleverd worden.

De Gouverneur, voornoemd, doet voorts wel bijzonder opmerken, dat de tijd van eene maand tot het inleveren der klagten niet zal worden verlengd, en dat die tijd den eersten der maand December aanstaande eindigt; — dat na dien dag alzoo geene klagten omtrent de klassering zullen aangenomen worden; zoodat zij, die alsdan van den nieuwen legger en van de overige stukken der taxatie, geene behoorlijke kennis mogten hebben genomen, alle nadeel, hetwelk uit het verzuim daarvan mogt voortvloeijen, aan zich zelven zullen te wijten hebben.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

---

† † † Op Maandag den 2den November 1829, des morgens om tien uren, zal, ten huize van *HELENA PAS*, Weduwe *TOON VAN KORLER*, Landbouwerse, wonende in de Gemeente *Nijkerk*, Buurtschap *Nekkeveld*, bij Executie en om Kontant Geld, worden verkocht: eene partij HOOIJ, STROO en gebiste TABAK, voorts eene KOE, BOERENHUISRAAD, en MELKGEREEDSCHAP, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Hetgeen Certificeert,
VISSCHER BOURICIUS,
Procureur.

---

† † † Al wie schuldig zijn aan- of te vorderen hebben van de Nalatenschap van Mejufvrouw *DERKTJE VAN CLUYS*, Weduwe van *JAN HEYNEN*, gewoond hebbende en overleden te *Arnhem*, gelieve daarvan uiterlijk voor den 15den November 1829, opgave te doen aan den benoemden Executeur, *G. J. WALTERS*, wonende in de Ketelstraat te *Arnhem*.

---

† † † Iemand genegen zijnde tot de overname van eene uitgebreide, welbeklante, winstgevende TAPIJT-FABRIEK, te *Zutphen* gevestigd, adressere zich voor of op den 20sten November dezes jaars met vrachtvrije brieven onder letter H, bij den Boekhandelaar *W. J. THIEME*, te *Zutphen*.

---

† † † De Ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde Begunstigers te berigten, dat hij het genoegen zal hebben alhier nog DRIE REPRESENTATIEN te geven, waarvan de laatste op Zaturdag den 31sten October zal zijn, waarin als naar gewoonte, wederom alles zal aangewend worden, om het geëerd Publiek zoo veel mogelijk te voldoen. Zullende op heden avond de vertooning van de groote *Mamelukken Manoeuvres* den Lijfwagt van ALI PACHA uitgevoerd worden, de verovering des *Turkschen Standaards* op twee ongezadelde paarden, door den Heer *BAPTISTE LOISET*.

Op vereerend verzoek zal Madame *GUERTENER* de groote voltigerende manoeuvers op de slappekoord verrigten. Verder de *Wedstrijd der Turken*, en vervolgens zal door den Directeur zelve de *Poolsche Landier* uitgevoerd worden.

Arnhem, den 29sten October 1829.

BAPTISTE LOISET.

*** J. OOMKENS, te Groningen, zijn door aankoop eigenaar geworden van: I. A. YPEY, *Beknopte Letterkundige Geschiedenis der Systematische Godgeleerdheid*, 3 deelen gr. 8vo. à *f* 6.00. II. A. YPEY, *Beknopte Geschiedenis der Nederlandsche Taal*, à *f* 4.80. III. H. BLAIR, *Lessen over de Redekunst en fraaije Letteren*, 3 deelen à *f* 7.00. IV. A. HERMES, *Godsdienstig Handboek*, 3 deelen à *f* 10.00. V. J. G. HEYNIG, *des menschen ziel sterft niet, maar leeft in Eeuwigheid*, à *f* 2.20. VI. E. KIST, *Aanmerkingen over het gezegde* [illegible] *te hebben*, à *f* [illegible]

*** Bij *VAN PADDENBURG EN COMP.*, te *Utrecht*, is van de Pers gekomen: MEMORIEN *over de hooge aangelegenheid van den Noorder Lekdijk Bovendams en van daar tot Krimpen*, door den *Staatsraad Inspecteur-Generaal* J. BLANKEN JANSZ., ter toelichting van de verschillende gevoelens over dit algemeen zeer belangrijk onderwerp, en hetgeen onlangs door den druk openbaar geworden is, door den *Hoogleeraar* G. MOLL en den *Hoogheemraad* Mr. J. G. VAN [illegible].

Deze MEMORIEN, met eene daarbij ingebondene kaart van de afdamming der fundeering van de *Buitensluis* te *Vreeswijk* in 1825, zijn verkrijgbaar bij de drukkers voornd. en bij de Gebr. VAN CLEEF, in 's *Hage* en te *Amsterdam*.

*** Op den 16den October 1829, is aan den Wel Edel Achtbaren Heer Burgemeester van *Zutphen* ter vertaling vertoond, door *W. J. THIEME*: SCHWARZ, *Lehrbuch der Erziehungs- und Unterrichtslehre*; C. PICHLER, *die Schweden in Prag*.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.